

Финансиски извештаи и Извештај на независните ревизори

Фулм доо, Скопје

31 декември 2008 година

Содржина

	страница
Извештај на независните ревизори	1
Биланс на успех	3
Биланс на состојба	4
Извештај за промените во капиталот	5
Извештај за паричните текови	6
Белешки кон финансиските извештаи	7

Извештај на независните ревизори

Grant Thornton DOO
M.H.Jasmin 52 v-1/7
1000 Skopje
Macedonia

T +389 (2) 3214 700
F +389 (2) 3214 710
www.grant-thornton.com.mk

До Управниот Одбор и Основачите на Фулм доо, Скопје

Извршивме ревизија на придржните финансиски извештаи на Штедилницата Фулм доо, Скопје (во понатамошниот текст “Штедилницата“) составени од Биланс на состојба на ден 31 декември 2008 година, Биланс на успех, Извештај за промените во капиталот и Извештај за паричните текови за годината што тогаш заврши, како и преглед на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки, вклучени на страниите 3 до 29.

Одговорност на Раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за изготвување и објективно презентирање на овие финансиски извештаи согласно Меѓународните Стандарди за Финансиско Известување. Оваа одговорност вклучува: креирање, имплементирање и одржување на внатрешна контрола релевантна за изготвување и објективно презентирање на такви финансиски извештаи кои не содржат материјално значајни грешки како резултат на измама или грешка; избор и примена на соодветни сметководствени политики и донесување на разумни сметководствени пројденки соодветни на околностите.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на извршената ревизија. Ние ја извршивме ревизијата во согласност со Меѓународните Стандарди за Ревизија. Тие стандарди бараат наша усогласеност со етичките барања, како и тоа ревизијата да ја планираме и извршуваме на начин кој ќе ни овозможи да стекнеме разумно уверување дека финансиските извештаи не содржат материјално значајани грешки. Ревизијата вклучува спроведување на процедури со цел стекнување ревизорски докази за износите и објавувањата во финансиските извештаи.

Избраните процедурни зависат од пројекцата на ревизорот, и истите вклучуваат пројекка на ризиците од постоење на материјално значајни грешки во финансиските извештаи, било поради измама или грешка. При овие пројекти на ризиците ревизорот ја зема во предвид внатрешната контрола релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи на Штедилицата со цел креирање на такви ревизорски процедури кои ќе бидат соодветни на околностите, но не и за потребата да изрази мислење за ефективноста на внатрешната контрола на Штедилицата. Ревизијата, исто така вклучува и оценка на соодветноста на применетите сметководствени политики и на разумноста на сметководствените пројекти направени од страна на Раководството, како и оценка на севкупната презентација на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека стекнатите ревизорски докази претставуваат задовољителна и соодветна основа за нашиот ревизорско мислење.

Мислење

Наше мислење е дека наведените финансиски извештаи, ја претставуваат објективно во сите материјални аспекти, финансиската состојба на Штедилицата на ден 31 декември 2008 година, како и резултатот од неговото работење и паричните текови за годината што тогаш завршува, во согласност со Меѓународните Стандарди за Финансиско Известување.

Grant Thornton

Скопје,

02 март 2009

Биланс на успех

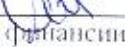
	Белешки	Година што завршува на 31 декември	
		2008	2007
		(000 МКД)	(000 МКД)
Приходи од камата		46,222	43,555
Расходи за камата		(13,139)	(12,327)
Нето приходи од камата	5	33,083	31,228
Приходи од провизии и надомести		5,104	4,204
Расходи за провизии и надомести		(391)	(397)
Нето приходи од провизии и надомести	6	4,713	3,807
Приходи/(расходи) од курсни разлики, нето		(23)	6
Останати приходи од дејноста	7	1,235	1,568
Расходи од оштетување, нето	8	(5,425)	(2,158)
Трошоци за вработените	9	(14,460)	(13,330)
Амортизација	14, 15	(1,301)	(1,612)
Останати расходи од дејноста	10	(13,647)	(13,961)
Добивка пред оданочување		4,175	5,548
<u>Данок од добива</u>	<u>11</u>	<u>(718)</u>	<u>(1,013)</u>
Добивка за финансиската година		3,457	4,535

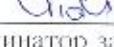
Биланс на состојба

	Белешки	На 31 декември	
	2008 (000 МКД)	2007 (000 МКД)	
Средства			
Парични средства и парични еквиваленти	12	39,464	32,352
Кредити и побарувања од комитенти	13	227,535	213,905
Нематеријални средства	14	273	66
Недвижности и опрема	15	1,940	2,605
Останати побарувања	16	446	252
Вкупно средства		269,658	249,180
Капитал и обврски			
Капитал			
Запишан капитал		75,607	75,607
Резерви		8,420	3,885
<u>Нераспределена добивка</u>		3,457	4,535
		87,484	84,027
Обврски			
Депозити на други комитенти	17	163,431	155,713
Обврски по кредити	18	16,642	7,016
Донации	19	147	233
Останати обврски	20	1,954	2,191
		182,174	165,153
Вкупно обврски и капитал		269,658	249,180

Овие финансиски извештаи се одобрени за издавање од Управниот Одбор на Школницата на 28 Февруари 2009 и потпишани од:

Директор
Елеонора Згойанин Петровски

 Координатор за финансии
Сузана Пецалевска

 Координатор за финансии
Сашо Павловски

Извештај за промените во капиталот

	Запишан Капитал	Резерви	Нераспределена добивка	(000 мкд) Вкупно
На 01 јануари 2007	75,607	2,385	1,500	79,492
Добивка за годината	-	-	4,535	4,535
Распоред на акумулирани добивки	-	1,500	(1,500)	-
На 31 декември 2007	75,607	3,885	4,535	84,027
На 01 јануари 2008	75,607	3,885	4,535	84,027
Добивка за годината	-	-	3,457	3,457
Распоред на акумулирани добивки	-	4,535	(4,535)	-
На 31 декември 2008	75,607	8,420	3,457	87,484

Извештај за паричните текови

	Белешки	Година што завршува на 31 декември
		2008
	(000 МКД)	2007
Оперативни активности		
Прилив од камата	46,135	43,388
Платена камата	(12,910)	(12,187)
Приливи од надомести и провизии, нето	4,700	3,807
Плаќања на добавувачи и вработени	(26,956)	(24,606)
Платен данок од добивка	(1,162)	(781)
Готовина од деловни активности пред промените во обртниот капитал	9,807	9,621
<i>Промени во обртниот капитал</i>		
(Зголемување) на кредити на коминтенти	(18,913)	(32,670)
Зголемување на обврските кон коминтенти	7,511	21,636
	(1,595)	(1,413)
Инвестициони активности		
Набавка на опрема	(843)	(580)
	(843)	(580)
Финансиски активности		
(Отплата) / Прилив по позајмици	9,604	(2,427)
	9,604	(2,427)
Промени во исправките вклучени во паричните средства	(54)	100
Нето промена на паричните средства		
Парични средства на почетокот на годината	12	32,352
Парични средства на крајот на годината	12	39,464
		32,352

Белешки кон финансиските извештаи

1   Општи информации

Штедилницата ФУЛМ доо, Скопје (во понатамошниот текст “Штедилницата“) е Друштво со ограничена одговорност основано и со седиште во Република Македонија. Адресата на нејзиното регистрирано седиште е ул. “Мито Хаџивасилев“ бр 48, Скопје, Република Македонија.

Штедилницата е регистрирана во Република Македонија за вршење на кредитни и депозитни активности во земјата, во согласност со македонската законска регулатива, и работи според принципите на ликвидност, сигурност на пласманите и профитабилност.

Финансиските услуги на своите депоненти Штедилницата ги нуди преку 5 филијали, и тоа: филијала “Муртино“, Струмица, филијала “Полог“ Тетово, филијала “Тиквешија“, Кавадарци, филијала “Битола“, Битола и филијала “ЈСП“ во Скопје, како и преку своите шалтери во Автокоманда и Охрид.

Вкупниот број на вработени на 31 декември 2008 година е 24 лица (2007: 23 лица).

2   Сметководствени политики

Во продолжение се прикажани основните сметководствени политики употребени при подготовката на овие финансиски извештаи. Овие политики се конзистентно применети на сите прикажани години, освен доколку не е поинаку наведено.

2.1   Основа за подготовка

Овие финансиски извештаи се подготвени во согласност со Меѓународните Стандарди за Финансиско Известување (МСФИ). Финансиските извештаи се подготвени со примена на методот на набавна вредност. Подготовката на овие финансиски извештаи во согласност со МСФИ бара употреба на одредени критични сметководствени проценки. Таа исто така бара раководството на Штедилницата да употребува свои проценки во процесот на примена на сметководствените политики. Подрачјата што вклучуваат повисок степен на проценка или комплексност, или подрачјата во кои претпоставките и проценките се значајни за финансиските извештаи, се обелоденети во Белешка 4: Значајни сметководствени проценки.

Финансиските извештаи се подготвени со состојба на и за годините што завршуваат на 31 декември 2008 и 2007. Тековните и споредбените податоци прикажани во овие финансиски извештаи се изразени во илјади Денари. Онаму каде што е неопходно, презентацијата на споредбените податоци е прилагодена согласно промените во презентацијата во тековната година.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Основа за подготовкa (продолжува)

(а) Толкувања кои стапуваат во сила во 2008 година

- **КТМСФИ 11 - МСФИ 2 – Трансакции со сопствени акции и акции на групацијата**, дава насоки во врска со тоа дали трансакциите со акции кои вклучуваат сопствени акции или вклучуваат групации (на пример, опции на акции на матично друштво) треба да се евидентираат како трансакции на плаќања со акции од капитал или готовина во одделните извештаи на матичното друштво и групацијата. Ова толкување нема ефект на финансиските извештаи на Штедилницата.
- **КТМСФИ 12 - Услужни концесионерски договори**, се однесува на договорни ангажмани со кои оператор од приватниот сектор учествува во развојот, финансирањето, работењето и одржувањето на инфраструктура од јавниот сектор. КТМСФИ 12 не е релевантен за работењето на Штедилницата поради тоа што Штедилницата не обезбедува услуги на јавниот сектор.
- **КТМСФИ 13 - Програми за лојалност на клиентот**, појаснува дека кога стоки или услуги се продаваат заедно со надоместок за лојалност на клиентот (на пример поени за лојалност или бесплатни производи), аранжманот се состои од повеќе елементи и побарувањата од клиентот се алоцираат меѓу компонентите на аранжманот при користење на објективни вредности. КТМСФИ 13 не е релевантен за работењето на Штедилницата поради тоа што Штедилницата нема програми за лојалност.
- **КТМСФИ 14 - МСС 19 - Ограничување на одредено бенифицијиско средство, услови за минимално финансирање и нивна поврзаност**, дава насоки во врска со проценка на лимитот на МСС 19 за износот на вишокот што може да се признае како средство. Тој исто така објаснува како на средство или обврска во врска со пензија може да се влијае со законски или договорни одредби за минимално финансирање. Ова толкување не е релевантно за работењето на Штедилницата поради тоа што Штедилницата нема одредено бенифицијиско средство.

(б) Стандарди, измени и толкувања на постојните стандарди кои се уште не се во сила и не се применети од Штедилницата пред нивното официјално стапување во сила

Следните стандарди, измени и толкувања на важечките стандарди се објавени и се задолжителни за сметководствените периоди на Штедилницата што започнуваат на или по 1 јануари 2009 година или подоцна, но Штедилницата не ги применувала пред нивното официјално стапување во сила.

- **МСФИ 8 - Оперативни сегменти** (во сила од 1 јануари 2009), го воведува “менаџерскиот пристап” во известувањето по сегменти, согласно кој информациите по сегменти се објавуваат врз иста основа како онаа за интерни известувачки цели. Примената на овој стандард нема да има никаков ефект на објавениот биланс на успех или извештај за промените во капиталот на Штедилницата. Во моментот Штедилницата не објавува информации по сегменти затоа што нема значајни деловни и географски сегменти.
- **МСС 1 (Ревидиран) - Презентација на финансиските извештаи** (во сила од 1 јануари 2009). Ревидираниот стандард ќе забрани презентација на ставките на приходи и трошоци (т.е. “промени во капиталот кои настанале од несопственици“) во извештајот за промени во капиталот, и ќе бара “промените во капиталот кои настанале од несопственици“ да се презентираат одделно од промените во капиталот кои настанале од сопствениците.

**Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)**

Основа за подготовкa (продолжува)

Сите промени во капиталот кои настанале од несопствениците ќе треба да се прикажат во биланс на успех, но субјектите ќе може да изберат дали ќе презентираат еден биланс на успех (сеопфатен извештај за приходите) или два извештаја (биланс на успех и сеопфатен извештај за приходите).

Кога субјектот ќе направи корекција на компаративните податоци поради рекласификација, од него се бара да го презентира корегираниот биланс на состојба на почетокот на најраниот компаративен период, и покрај тековната одредба за презентација на билансите на состојба на крајот на тековниот период и споредбениот период. Штедилницата ќе го примени МСС 1 (Ревидиран) од 1 јануари 2009 година. Најверојатно е дека и билансот на успех и извештајот за вкупно вклучените приходи ќе бидат презентирани како извештаи за успешноста во работењето.

- **МСС 23 Трошоци за позајмување (Ревидиран)** (во сила од 1 јануари 2009). Ревидираниот стандард ја отстранува можноста за моментално признавање на трошоците и бара субјектот да ги капитализира трошоците за позајмување како трошоци кои се однесува на набавка, изградба или производство на соодветното средство како дел од трошоците за средството. Во согласност со преодните одредби, Штедилницата ќе го применува ревидираниот МСС 23 на соодветни трошоци за позајмување на средства кои ќе се капитализираат на или по датумот на стапување во сила. Поради тоа, нема да има значајно влијание на претходните периоди во финансиските извештаи на Штедилницата за 2009 година.
- **МСФИ 3 Деловни комбинации (Ревидиран 2008)** (во сила од 1 јануари 2009). Стандардот се применува за деловни комбинации кои се појавуваат во известувачките периоди кои почнуваат на или по 1 јули 2009 и ќе се применуваат понатаму. Новиот стандард воведува промени во сметководствените одредби за деловни комбинации, но сеуште бара употреба на метод на набавка, и ќе има значајно влијание на деловните комбинации што ќе се појават во известувачките периоди што почнуваат на или по 1 јули 2009 година.
- **МСС 27 Консолидирани и единечни финансиски извештаи (Ревидиран 2008)** (во сила од 1 јануари 2009). Ревидираниот стандард ги воведува промените во сметководствените одредби за губењето на контрола на подружницата и за промените во уделот на Штедилницата во подружниците. Стандардот не е релевантен за Штедилницата и нема материјално значаен ефект на финансиските извештаи на Штедилницата.
- **Измени и дополнувања на МСФИ 2 Плаќања со акции** (во сила од 1 јануари 2009). Одборот за меѓународни сметководствени стандарди издаде измени и дополнувања на МСФИ 2 во врска со утврдување на условите на доделување и откажување. Стандардот не е релевантен за Штедилницата и измените и дополнувањата немаат значителен ефект врз сметководствените политики на Штедилницата поради тоа што Штедилницата не врши никакви плаќања со акции.
- **Годишни подобрувања 2008.** Одборот за меѓународни сметководствени стандарди издаде Подобрувања за Меѓународните стандарди за финансиско известување од 2008 година. Поголемиот број од овие измени и дополнувања стапуваат во сила во годишните периоди што почнуваат на или по 1 јануари 2009. Штедилницата не очекува овие дополнувања и измени да имаат материјално значаен ефект на финансиските извештаи на Штедилницата.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.2 Трансакции во странска валута

Трансакциите деноминирани во странски валути се исказани во Денари со примена на официјалните курсеви на Народна Банка на Република Македонија кои важат на денот на нивното настанување.

Средствата и обврските кои гласат во странски валути се исказани во денари со примена на официјалните курсеви кои важат на денот на составувањето на Билансот на состојба, додека пак сите позитивни и негативни курсни разлики кои произлегуваат од претварањето на износите во странска валута, се вклучени во Билансот на успех во периодот кога тие настануваат. Средните девизни курсеви кои беа применети за прикажување на позициите на Билансот на Состојба деноминирани во странска валута, се следните:

	31 декември 2008	31 декември 2007
1 ЕУР	61.4123 Денари	61.2016 Денари
1 USD	43.5610 Денари	41.6564 Денари
1 ЦХФ	41.0427 Денари	36.8596 Денари

2.3 Нетирање

Финансиските средства и обврски се нетирани и презентирани во билансот на состојба на нето основа во случаи кога нетирањето на признаените износи е законски дозволено, понатаму, кога постои намера за исполнување на нето основа, како и во случај на истовремена реализација на средството и исполнување на обврската.

2.4 Приходи и расходи по камати

Приходите и расходите по камати се признаени во Билансот на успех за сите каматоносни финансиски средства и обврски со примена на методата на ефективна каматна стапка.

2.5 Приходи од надомести и провизии

Приходите од надомести и провизии се евидентираат врз основа на принципот на фактичност на настаните, кога услугата е обезбедена.

2.6 Финансиски средства

Штедилницата ги класифицира финансиските средства во следниве категории: финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби, и кредити и побарувања. Раководството на Штедилницата ја одредува класификацијата на финансиските средства при нивното почетно признавање.

Финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби

Оваа категорија на финансиски средства се состои од хартии од вредност за тргуваче. Едно финансиско средство се класифицира како средство наменето за тргуваче доколку се стекнува со цел генерирање на добивка од краткорочни флукутации во цената или доколку е вклучено во портфолиото за кое постои краткорочен фактички облик на остварување добивка.

Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата се не-деривативни финансиски средства со фиксни или одредени плаќања кои не котираат на активен Пазар и се различни од: а) оние кои Штедилницата има намера да ги продаде веднаш или во краток рок , кои се класифицирани како наменети за тргуваче, б) оние кои Штедилницата во моментот на почетното признавање ги дизајнирала како средства расположливи за продажба, или в) оние кои имателот не би можел суштински да го надомести во целост вложувањето и чија причина е различна од кредитното оштетување.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Финансиски средства (продолжува)

Датум на признавање

Набавките и продажбите на финансиските средства по објективна вредност преку добивки и загуби се признаваат на датумот на тргувачето - датум кога Штедилницата се обврзува да го купи или продаде средството.

Почетно признавање на финансиските средства

Сите финансиски средства различни од средствата по објективна вредност преку добивки и загуби почетно се признаваат според објективната вредност зголемена за трошоците на трансакциите. Средствата по објективна вредност преку добивки и загуби почетно се признаваат според нивната објективна вредност, при што трошоците на трансакциите се признаваат во билансот на успех.

Финансиските средства престануваат да се признаваат по истекот на правата за примање на паричните текови од финансиските средства или по нивното пренесување, а Штедилницата ги пренела значително сите ризици и користи од сопственост. Финансиските обврски престануваат да се признаваат кога истите се намирени, откажани или истекнати.

Последователно евидентирање на финансиските средства

Средствата по објективна вредност преку добивки и загуби последователно се евидентирани по нивната објективна вредност врз основа на нивната пазарна цена. Кредитите и побарувањата се евидентирани по амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна камата. Добивките и загубите од промената на објективната вредност на средствата по објективна вредност преку добивки и загуби се вклучуваат во билансот на успех во периодот кога се појавуваат. Каматата, ако е остварена за време на располагањето со овие средства, се евидентира како приход од камата.

2.7   Оштетување на финансиските средства

Средства евидентирани по амортизирана набавна вредност

На секој датум на билансирање, Штедилницата проценува дали постои објективен доказ за оштетување на финансиското средство. Финансиското средство или група на финансиски средства се оштетени само доколку постои објективен доказ за оштетување како резултат на еден или повеќе настани што се појавиле по првичното признавање на средствата ("случај на загуба") и дека тој случај на загуба (или случај) влијае на предвидениот иден готовински тек на финансиското средство или група финансиски средства кои можат веродостојно да се проценат. Критериумите што Штедилницата ги користи при утврдување на постоењето објективен доказ за загуба од оштетување, вклучуваат:

- Непочитување на договорните обврски за плаќање на главнината или каматата,
- Потешкотии со паричните текови кај позајмувачот,
- Неисполнување на договорите или условите за кредитирање,
- Отпочнување на стечајни постапки,
- Влошување на конкурентната позиција на позајмувачот, и
- Намалување на вредноста на дадените гаранции - колатерал.

**Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)****Оштетување на финансиските средства (продолжува)**

Штедилницата врши проценка на постоењето на објективен доказ за оштетување на поединечна основа за поединечно значајни финансиски средства, како и поединечно или збирно за финансиски средства што не се поединечно значајни. Доколку Штедилницата утврди дека не постои објективен доказ за оштетување за поединечно пројенето финансиско средство, било значајно или не, таа го вклучува средството во група на финансиски средства со слични карактеристики на кредитен ризик и врши збирна проценка на оштетувањето.

Износот на загубата претставува разлика помеѓу евидентираниот износ на средството и сегашната вредност на пројенетите идни парични текови (исклучувајќи ги идните загуби по основ на кредитот) дисконтирани со примена на изврната ефективна каматна стапка на финансиското средство. Евидентираниот износ на средството се намалува преку употребата на сметка за резервирање поради оштетување, со истовремено признавање на соодветниот расход поради оштетување во тековниот Биланс на успех.

Во случај на ненаплатливост на кредитот, истиот се отпишува наспроти соодветното резервирање поради оштетување. Таквите кредити се отпишуваат откако ќе се завршат сите неопходни процедури и ќе се утврди износот на загубата. Последователните надоместувања на претходно отпишаните износи го намалуваат износот на резервирањето поради оштетување на кредитите, во корист на тековните добивки.

Доколку, последователно, износот на загубата од оштетување се намали и намалувањето може објективно да се поврзе со настан кој се случува по признавањето на оштетувањето (како што е подобрување на кредитниот рејтинг на должникот), претходно признатата загуба од оштетување се намалува преку корекција на сметката на резервирањето. Износот на намалувањето се признава во корист на тековните добивки.

Средства евидентирани по објективна вредност

На секој датум на билансирање, Штедилницата проценува дали постои објективен доказ за оштетување на финансиското средство. Значителното или пролонгирано опаѓање на објективната вредност на финансиското средство под неговата набавна вредност претставува објективен доказ при утврдувањето на можноста од оштетување. Доколку постои таков доказ за финансиските средства расположливи за продажба, кумулативната загуба - измерена како разлика меѓу набавната вредност и тековната објективна вредност се признава во билансот на успех. Доколку, во последователен период, објективната вредност на должнички инструмент класифициран како расположлив за продажба се зголеми, а зголемувањето може објективно да се поврзе со настан кој се јавува по признавањето на загубата поради оштетување во тековните добивки или загуби, загубата поради оштетување се намалува преку билансот на успех.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.8 Нематеријални средства

Компјутерски софтвер

Трошоците поврзани со развојот или одржувањето на компјутерски софтверски програми се признаваат како трошоци во моментот на нивното настанување. Трошоците директно поврзани со препознатливи и уникатни софтверски производи контролирани од страна на Штедилницата кои најверојатно ќе создадат економски користи кои ќе ги надминат трошоците после една година, се признаваат како нематеријални средства. Трошоците за развој на компјутерски софтвер кои се признаваат како средства се амортизирали користејќи праволиниска метода во текот на период од четири години.

Трошоците за стекнување права и лиценци се капитализирани и амортизирали користејќи праволиниска метода во текот на период од четири години.

2.9 Материјални средства

Материјалните средства се евидентирани по нивната набавна (проценета набавна) вредност, намалени за акумулираната амортизација.

Амортизацијата се пресметува правопропорционално, со цел алокација на набавната (проценетата набавна) вредност на материјалните средства во текот на нивниот век на употреба. Подолу се дадени годишните стапки на амортизација применети врз значајните ставки на материјалните средства:

Компјутери	25%
Моторни возила	25%
Мебел и канцелариска опрема	10% - 25%

Последователните набавки се вклучени во евидентираната вредност на средството или се признаваат како посебно средство, соодветно, само кога постои веројатност од прилив на идни економски користи за Штедилницата поврзани со ставката и кога набавната вредност на ставката може разумно да се измери. Сите други редовни одржувања и поправки се евидентираат како расходи во билансот на успех во текот на финансискиот период во кој се јавуваат.

Добивките и загубите поврзани со отуѓувањата се утврдуваат по пат на споредба на приливите со евидентираниот износ. Истите се вклучуваат во билансот на успех во периодот кога настануваат.

2.10 Оштетување на нефинансиски средства

Средствата подложни на амортизација се проверуваат од можни оштетувања секогаш кога одредени настани или промени укажуваат дека евидентираниот износ на средствата не може да се надомести. Кога евидентираниот износ на средствот е повисок од неговиот проценет надоместлив износ, тој веднаш се отпишува до неговиот надоместлив износ. Надоместливиот износ претставува повисокиот износ помеѓу нето продажната цена и употребната вредност на средствата.

2.11 Парични средства и еквиваленти

За потребите на Извештајот за паричните текови, паричните средства и еквиваленти вклучуваат сметки со доспеаност помала од 3 месеца од датумот на набавка, вклучувајќи готовина и салда кај централната банка.

**Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)****2.12 Резервирање**

Резервирање се признава кога Штедилницата има тековна обврска како резултат на настан од минатото и постои веројатност дека ќе биде потребен одлив на средства кои вклучуваат економски користи за подмирување на обврската, а воедно ќе биде направена веродостојна проценка на износот на обврската. Резервирањата се проверуваат на секој датум на билансирање и се корегираат со цел да се рефлектира најдобрата тековна проценка. Кога ефектот на времената вредност на парите е материјален, износот на резервирањето претставува сегашна вредност на трошоците кои се очекува да се појават за подмирување на обврската.

2.13 Донации

Донациите кои во целост се состојат од канцелариска опрема и ситен инвентар, се евидентираат како приход систематски и рационално во текот на употребливиот век на средствата. Добиените донацији се третираат како разграничен приход во придружните финансиски извештаи. Приходите од донациите се признаваат во билансот на успех како останати деловни приходи.

2.14 Надомести за вработените

Штедилницата плаќа придонеси за пензиско осигурување на своите вработени, согласно домашната регулатива за социјално осигурување. Придонесите, врз основа на платите, се плаќаат во државниот Пензиски Фонд ив о двата приватни пензиски фондови. На датумот на билансирање, не постои дополнителна обврска во врска со овие пензиски планови. Освен тоа, сите работодавци во Република Македонија имаат обврска да исплаќаат на вработените посебна минимална сума при пензионирањето во износ утврден со законски прописи. Штедилницата нема било каква обврска да обезбеди дополнителни надомести за своите сегашни и поранешни вработени на датумот на билансирање.

2.15 Тековен и одложен данок од добивка

Тековниот данок од добивка се пресметува во согласност со домашната законска регулатива ефективна на датумот на билансирање. Крајниот данок од добивка од 10% (2007: 12%) се плаќа врз основа на годишната добивка прикажана во Билансот на успех, корегирана за одредени неодбитни или неданочиви ставки.

Одложениот данок од добивка се евидентира во целост, користејќи ја методата на обврска, за времените разлики кои се јавуваат помеѓу даночната основа на средствата и обврските и износите по кои истите се евидентирани за целите на финансиското известување. При утврдување на одложениот данок од добивка се користат тековните важечки даночни стапки.

Одложениот данок од добивка се терети или одобрува во Билансот на успех, освен доколку се однесува на ставки кои директно го теретат или одобруваат капиталот, во кој случај одложениот данок се евидентира исто така во капиталот.

Одложените даночни средства се признаваат во обем во кој постои веројатност за искористување на времените разлики наспроти идната расположлива оданочива добивка.

Со состојба на 31 декември 2008 и 2007 година, Штедилницата нема евидентирано одложени даночни средства или обврски, бидејќи не постојат временски разлики на овој датум.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.16 Позајмици

Позајмиците иницијално се признаваат според објективната вредност на примените приливи, намалени за направените трошоци на трансакцијата. Позајмиците се евидентирани последователно според нивната амортизирана набавна вредност.

2.17 Основачки капитал

Основачкиот капитал се состои од вложените средства на основачот на Штедилницата.

2.18 Превземени и неизвесни обврски

Не се евидентирани неизвесни обврски во финансиските извештаи. Тие се објавуваат доколку постои веројатност за одлив на средства кои вклучуваат економски користи. Исто така, неизвесни средства не се евидентирани во финансиските извештаи, но се објавуваат кога постои веројатност за прилив на економски користи. Износот на неизвесна загуба се евидентира како резервирање доколку е веројатно дека идните настани ќе потврдат постоење на обврска на денот на билансирање и кога може да се направи разумна проценка на износот на загубата.

2.19 Последователни настани

Оние последователни настани кои даваат дополнителни информации за финансиската состојба на Штедилницата на датумот на билансирањето (корективни настани) се рефлектирани во финансиските извештаи. Оние последователни настани кои немаат карактер на корективни настани се објавуваат во соодветна белешка доколку истите се материјално значајни.

3 Управување со ризици од финансирање

Деловните активности на Штедилницата се изложени на различни ризици од финансиски карактер. Активностите на управување со ризиците од финансирање вклучуваат анализа, проценка, прифаќање и управување со ризиците. Штедилницата се стреми кон постигнување на соодветна рамнотежа меѓу ризикот и надоместот и минимизација на потенцијалните негативни ефекти врз финансиската успешност на Штедилницата.

Политиките на Штедилницата за управување со ризици имаат за цел да ги идентификуваат и анализираат овие ризици, да воспостават соодветни лимити и контрола на ризиците, како и да ги следат ризиците и придржувањето кон лимитите преку веродостојни и современи информатички системи. Штедилницата редовно врши испитување на политиките и воспоставените системи за управување со ризикот согласно со пазарните промени, промените во продуктите и најдобрата практика.

Управувањето со ризици го врши Раководството на Штедилницата во согласност со политиките одобрени од страна на Управниот Одбор. Раководството ги идентификува и проценува ризиците од финансирање во тесна соработка со деловните единици на Штедилницата. Управниот Одбор обезбедува писмени политики и процедури кои го опфаќаат целокупното управување со ризици, како и специфичните подрачја, како што се кредитниот ризик, ризикот од каматни стапки и ризикот од ликвидност.

3.1 Кредитен ризик

Штедилницата е изложена на кредитен ризик, што претставува ризик договорната страна да не биде во можност да ги плати износите во целост во моментот на нивното доспевање. Кредитниот ризик е најзначајниот ризик за деловните активности на Штедилницата. За таа цел, Раководството на Штедилницата внимателно управува со нејзината изложеност на кредитниот ризик. Кредитната изложеност се јавува кај кредитните активности на Штедилницата.

Мерење на кредитниот ризик

Мерењето на кредитниот ризик на Штедилницата се заснова на воспоставени нивоа на рангирање на кредити од А до Д, каде секое ниво носи одреден степен на резервирање од можна загуба од оштетување, односно 0-2%, 10%, 25%, 50% и 100%, соодветно. Овој систем ја зема во предвид, способноста на позајмувачот да ги исполнi обврските за исплата на каматата и главнината, соодветниот ризик во дејноста како и соодветните гарантни покритија. Штедилницата ја следи својата изложеност на кредитен ризик врз револвинг основа и подлежи на квартални разгледувања.

Политики за контрола на лимити и ублажување на ризикот

Штедилницата ги управува, ограничува и контролира концентрациите на кредитниот ризик во моментот на нивно идентификување, особено во однос на поединечни договорни страни или групи, како и во однос на индустриски сектори и земји.

Штедилницата ги структуира нивоата на превземениот кредитен ризик по пат на одредување лимити на прифатен ризик во врска со еден позајмувач, или група позајмувачи, и на географски и индустриски сегменти. Таквите ризици се следат на обновлива основа и подлежат на годишно или почест преглед, кога е потребно.

**Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)**

Кредитен ризик (продолжува)

Изложеноста на кредитен ризик исто така се управува преку редовна анализа на способноста на позајмувачите да ги исполнат своите обврски по основ на каматата и главнината, како и преку измена на овие кредитни лимити доколку е тоа возможно.

Обезбедувањето претставува еден од најтрадиционните и најчести начини за намалување на кредитниот ризик. Штедилницата применува упатства во врска со прифатливоста на одредени класи на обезбедување. Основните видови обезбедување за кредитите се мениџите:

Политики во врска со оштетување и резервирање

Резервирањето поради оштетување на крајот на годината потекнува од секое поединечно ниво на интерно рангирање како што е тоа претходно објаснето во делот за Мерење на кредитниот ризик. Во табелата подолу се прикажана применетите проценти на резервирање од оштетување кај ставките на кредитите и побарувањата рангирани согласно интернот систем на рангирање кој го применува Штедилницата:

	Кредити и побар. (%)	2008 (%) на резерв.	Кредити и побар. (%)	2007 (%) на резерв.
A0 – A2	78.76%	1.58%	85.96	1.72
Б	10.74%	1.07%	6.97	0.70
В	8.31%	2.11%	6.69	1.69
Г	1.42%	0.71%	0.20	0.10
Д	0.77%	0.77%	0.18	0.18
	100.00	6.24%	100.00	4.39

Интерното рангирање му помага на Раководството при утврдувањето на постоење на објективен доказ за оштетување, според МСС 39, врз основа на следните критериуми утврдени од страна на Штедилницата:

- Непочитување на договорните обврски за плаќање на главнината или каматата,
- Потешкотии со паричните текови кај позајмувачот,
- Неисполнување на договорите или условите за кредитирање,
- Влошување на конкурентната позиција на позајмувачот, и
- Намалување на вредноста на дадените гаранции - колатерал.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)

Кредитен ризик (продолжува)

Максимална изложеност на кредитен ризик

Максималната изложеност на кредитен ризик е прикажана преку евидентираниите износи на финансиските средства во Билансот на состојба, прикажани во табелата подолу (во илјади Денари):

	Парични средства и парични еквиваленти		Кредити и побарувања од комитенти		Побарувања за провизии и останати побарувања		Вкупно	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007
категорија на ризик А	39,698	32,532	191,134	192,294	427	244	231,259	225,070
категорија на ризик Б	-	-	26,061	15,602	10	5	26,071	15,607
категорија на ризик В	-	-	20,171	14,970	13	5	20,184	14,975
категорија на ризик Г	-	-	3,451	445	-	-	3,451	445
категорија на ризик Д	-	-	1,859	398	-	-	1,859	398
Сметководствена вредност пред исправката на вредноста	39,698	32,532	242,676	223,709	450	254	282,824	256,495
(Исправка на вредноста)	(234)	(180)	(15,141)	(9,804)	(4)	(2)	(15,379)	(9,986)
Сметководствена вредност по исправката на вредноста на 31 декември	39,464	32,352	227,535	213,905	446	252	267,445	246,509

Вредност на обезбедувањето (објективна вредност) земена за заштита на кредитниот ризик (во илјади Денари)

	Парични средства и парични еквиваленти		Кредити и побарувања од комитенти		Останати побарувања		Вкупно	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Парични депозити	730	644	9,346	6,687	-	-	10,076	7,331
Гаранции од физички лица	-	-	461,364	303,506	-	-	461,364	303,506
Вкупна објективна вредност на обезбедувањето	730	644	470,710	310,193	-	-	471,440	310,837

Географски региони

Следната табела дава преглед на изложеноста на Штедилницата на кредитен ризик според евидентираниите износи, категоризирани по географски региони со состојба на 31 декември 2008 и 2007 година (во илјади Денари):

	Парични средства и парични еквиваленти		Кредити и побарувања од комитенти		Останати побарувања		Вкупно	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Република Македонија	39,464	32,352	227,535	213,905	446	252	267,445	246,509
Членки на ЕУ	-	-	-	-	-	-	-	-
Други европски земји	-	-	-	-	-	-	-	-
Други земји	-	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно на 31 декември	39,464	32,352	227,535	213,905	446	252	267,445	246,509

Индустриски сектори

Следната табела дава преглед на изложеноста на Штедилницата на кредитен ризик според евидентираниите износи, категоризирани по индустриски сектори (во илјади Денари):

	Парични средства и парични еквиваленти		Кредити и побарувања од комитенти		Останати побарувања		Вкупно	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Финансиско посредување	21,707	16,563	-	-	-	-	21,707	16,563
Земјоделство	-	-	27,826	18,332	-	-	27,826	18,332
Други индустрии	-	-	-	-	291	252	291	252
Држава	17,757	15,789	-	-	155	-	17,912	15,789
Население	-	-	199,709	195,573	-	-	199,709	195,573
Вкупно на 31 декември	39,464	32,352	227,535	213,905	446	252	267,445	246,509

**Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)**

3.2 Ризик од ликвидност

Штедилницата е изложена на дневни повлекувања на средства од своите расположливи готовински ресурси на тековните сметки, доспеаните депозити, по основ на одобрени кредити, како и останати повлекувања.

Следните табели ги анализираат средствата и обврските на Штедилницата, групирани според нивната доспеаност врз основа на преостанатиот период од датумот на балансирање до договорниот датум на доспевање (во илјади Денари).

31 декември 2008

	Помалку од 1 мес.	Од 1 до 3 месеци	Од 3 до 12месеци	Од 1 до 5 години	Од 2 до 5 години	Над 5 години	Вкупно
Средства							
Парични средства и парични еквиваленти	35,540	3,924	-	-	-	-	39,464
Кредити и побарувања од комитенти	11,554	17,666	83,074	64,724	43,909	6,608	227,535
Останати побарувања	446	-	-	-	-	-	446
	47,540	21,590	83,074	64,724	43,909	6,608	267,445
Обврски							
Депозити на комитенти	17,075	32,639	86,178	18,302	9,237	-	163,431
Обврски по кредити	557	492	1,700	2,596	6,252	5,045	16,642
Донации	147	-	-	-	-	-	147
Останати обврски	1,954	-	-	-	-	-	1,954
	19,733	33,131	87,878	20,898	15,489	5,045	182,174
Нето ликвидносен ризик	27,807	(11,541)	(4,804)	43,826	28,420	1,563	85,271
31 декември 2007							
Вкупно средства	37,730	20,048	103,660	51,175	33,543	353	246,509
Вкупно обврски	14,140	39,914	88,937	14,478	7,432	252	165,153
Нето ликвидносен ризик	23,590	(19,866)	14,723	36,697	26,111	101	81,356

3.3 Пазарни ризици

Штедилницата е изложена на пазарни ризици кои произлегуваат од изложеноста на Штедилницата на ефектот од флукутацијата на пазарните каматни стапки. Поради тоа што сите свои трансакции ги извршува во домашна валута - Денар, Штедилницата не е изложена на флукутацијата на курсевите на странските валути.

Каматен ризик

Штедилницата е изложена на ефектите од флукутацијата на нивоата на пазарните каматни стапки врз нејзината финансиска состојба и парични текови.

Табелата подолу ја сумиризира изложеноста на Штедилницата на каматните ризици. Позицијата на Штедилницата во однос на чувствителноста на промени во каматните стапки заснована на моментот на повторно утврдување на каматната стапка на 31 декември 2008 и 2007 година е прикажана во табелата подолу. Таа ги вклучува финансиските инструменти на Штедилницата по нивната сегашна вредност, категоризирани според пораниот период помеѓу датумот на преоценка или датумот на достасување (во илјади Денари).

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)

Пазарни ризици (продолжува)
Каматен ризик (продолжува)

31 декември 2008

Инструменти со фиксна каматна стапка, вклучувајќи ги и инструм/ со променлива каматна стапка, предмет на одлука

	Ефективна каматна стапка (во %)	Инвестиции со фиксна каматна стапка, вклучувајќи ги и инструм/ со променлива каматна стапка, предмет на одлука						Некама- тоносно	Вкупно
		Помалку од 1 мес.	Од 1 до 3 месеци	Од 3 до 12мес.	Од 1 до 5 години	Од 2 до 5 години	Над 5 години		
Средства									
Парични средства и парични еквиваленти	0,5 - 7,54	34,549	3,920	-	-	-	-	995	39,464
Кредити и побарувања од комитенти	6,62 -30,67	9,659	17,666	83,074	64,724	43,909	6,608	1,895	227,535
Останати побарувања	-	-	-	-	-	-	-	446	446
	44,208	21,586	83,074	64,724	43,909	6,608	3,336	267,445	
Обврски									
Депозити на комитенти	1,5 -10,6	15,662	32,639	86,178	18,302	9,237	-	1,413	163,431
Обврски по кредити	1,3 - 12,6	498	492	1,700	2,596	6,252	5,045	59	16,642
Донации	-	-	-	-	-	-	-	147	147
Останати обврски	-	-	-	-	-	-	-	1,954	1,954
	16,160	33,131	87,878	20,898	15,489	5,045	3,573	182,174	
Нето каматен ризик	28,048	(11,545)	(4,804)	43,826	28,420	1,563	(237)	85,271	
31 декември 2007									
Вкупно средства	0.5 – 32.5	34,835	20,044	103,660	51,175	33,543	353	2,899	246,509
Вкупно обврски	1.0 – 12.6	10,473	39,914	88,937	14,478	7,432	252	3,667	165,153
Нето каматен ризик	24,362	(19,870)	14,723	36,697	26,111	101	(768)	81,356	

3.4 Проценка на објективната вредност

Објективна вредност претставува вредност за која едно средство може да биде заменето или некоја обврска подмирен под нормални комерцијални услови.

Објективната вредност се одредува врз основа на проценките направени од раководството, зависно од видот на средствот или обврската.

Во табелата подолу се прикажани евидентираната вредност и објективната вредност на оние финансиски средства и обврски кои не се евидентирани според објективна вредност:

		Евидентирана вр.		Објективна вр.	
		2008	2007	2008	2007
Средства					
Парични средства и парични еквиваленти		39,464	32,352	39,464	32,352
Кредити и побарувања од комитенти		227,535	213,905	227,535	213,905
Останати побарувања		446	252	446	252
Обврски					
Обврски кон комитенти		163,431	155,713	163,431	155,713
Обврски по кредити		16,642	7,016	16,642	7,016
Донации		147	233	147	233
Останати обврски		1,954	2,191	1,954	2,191

Кредити и аванси

Кредитите и авансите се евидентираат по амортизирана набавна вредност намалена за резервирање поради оштетување. Нивната објективна вредност соодветствува на евидентираната вредност.

Останати финансиски средства

Објективната вредност на монетарните средства што вклучуваат парични средства и еквиваленти соодветствува на нивната сметководствена вредност поради нивната краткорочна (помала од 3 месеца) доспеаност.

**Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)**

Проценка на објективната вредност (продолжува)

Депозити и обврски по кредити

Проценетата објективна вредност на депозитите по видување, вклучувајќи ги и некаматоносните депозити претставува износ кој треба да се исплати по видување. Објективната вредност на орочените депозити со променливи каматни стапки е нивната сметководствена вредност на денот на изготвувањето на билансот на состојба. Сметководствената вредност на обврските по кредити соодветствува на нивната објективна вредност.

3.5 Управување со капиталот

При управување на својот капитал, Штедилницата се придржува кон следните цели:

- Придржување кон условите во врска со капиталот поставени од страна на регуляторот,
- Заштита на способноста на Штедилницата да продолжи со своето деловно работење во континуитет, и
- Одржување на џврста капитална база за поддршка на развојот на своите деловни активности.

Раководството на Штедилницата ја следи адекватноста на капиталот и употребата на сопствените средства на дневна основа, преку употреба на техники базирани на начелата поставени од страна на Базелскиот комитет, а имплементирани за супервизорски потреби од страна на Народната Банка на Република Македонија. Потребните информации се поднесуваат до надлежниот орган квартално.

Усогласеност со законската регулатива

Согласно со тековната законска регулатива, вкупните штедни влогови не може да го надминуваат повеќе од два пати износот на основачкиот фонд. На 31 декември 2008 и 2007, Штедилницата го усогласи својот максимум на заштеди согласно барањата на НБРМ.

Адекватност на капиталот

За следење на адекватноста на својот капитал, Штедилницата користи критериуми одредени со Базелската Спогодба (бара минимум од 8.00%). На 31 декември 2008 година, сопствените средства на Штедилницата, дефинирани во соодветните одредби на Законот за банки и Методологијата на НБРМ, изнесуваат 84,027 илјади Денари (2007: 84,027 илјади Денари), додека стапката на адекватност на капиталот, базиран на меѓународен ризик изнесува 37% (2007: 39%), што е во согласност со бараниот претходно цитиран минимум.

Лимити на кредитна изложеност согласно законските одредби

Согласно одредбите на Законот за Банки (член 71, став 1 и 2), максималниот лимит на кредитна изложеност на Штедилницата кон едно лице и со него поврзани лица не смее да биде повисок од 25% од сопствените средства. Во исто време, изложеноста на Штедилницата кон акционер со квалификувано учество не смее да надмине 5% од сопствените средства на Штедилницата. Максималната изложеност кон лица со посебни права и одговорности на Штедилницата не смее да надмине 3% од сопствените средства на Штедилницата. Понатаму, изложеноста на Штедилницата кон други банки и штедилници не смее да надмине 30% од нејзините сопствени средства.

Со состојба на 31 декември 2008 година, Штедилницата е усогласена со утврдените лимити од Законот за банки.

4 Значајни сметководствени проценки

Штедилницата врши проценки и прави претпоставки кои влијаат врз објавените износи на средства и обврски во рамките на следната финансиска година. Проценките се предмет на континуирана проверка и се базираат на минати искуства и други фактори, вклучувајќи очекувања од идни настани за кои се верува дека се разумни во однос на околностите во кои се јавуваат.

4.1 Загуби поради оштетување на кредитите и авансите

Штедилницата квартално го проверува своето кредитно портфолио со цел проценка на неговата оштетеност. При одредувањето на потребата за признавање на загуба од оштетување во Билансот на успех, Штедилницата проценува дали постојат евидентни докази кои укажуваат на мерливо намалување во проценетите парични текови од кредитното портфолио пред идентификување на намалувањето на ниво на поединечен кредит во рамките на портфолиот на кредити и аванси. Доказите вклучуваат евидентни податоци кои укажуваат на постоење неповолна промена во плаќањата од страна на позајмувачите во групата, или пак податоци на ниво на земја или локални економски услови кои се во корелација со намалувањето на средствата во групата. Раководството употребува проценки базирани на минати искуства поврзани со оштетувањето на средствата со карактеристики на кредитен ризик како и објективни докази на оштетување слични на оние во портфолиот при распоредувањето на идните парични текови. Методологијата и претпоставките кои се користат за проценка на износот и периодот на идните парични текови се проверуваат редовно, со цел намалување на какви било разлики помеѓу проценетите и фактичките загуби.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 Декември 2008 и 2007
 (Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

5 Приходи и расходи од камата

A. Структура на приходите и расходите од камата според видот на финансиските инструменти

	2008	2007
Приходи од камата		
Парични средства и парични еквиваленти	1,570	1,396
Кредити и побарувања од комитенти	44,652	42,159
	46,222	43,555
Расходи за камата		
Депозити на комитенти	12,898	12,081
Обврски по кредити	241	246
	13,139	12,327
Нето приходи од камата	33,083	31,228

B. Секторска анализа на приходите и расходите од камата според секторот

	2008	2007
Приходи од камата		
Нефинансиски друштва	-	-
Институции на државата	-	-
Непрофитни институции кои му служат на населението	-	-
Банки	1,570	1,395
Останати финансиски институции	-	-
Население	44,652	42,159
	46,222	43,555
Расходи за камата		
Нефинансиски друштва	-	-
Држава	-	-
Непрофитни институции кои му служат на населението	-	-
Банки	191	152
Останати финансиски институции	50	94
Население	12,898	12,081
Вкупно расходи за камата	13,139	12,327
Нето приходи од камата	33,083	31,228

6 Приходи и расходи од провизии и надомести

A. Структура на приходите и расходите од провизии и надомести според видот на финансиските активности

	2008	2007
Приходи од провизии и надомести		
Кредитирање	5,104	4,204
	5,104	4,204
Расходи за провизии и надомести		
Платен промет во земјата	391	397
	391	397
Нето приходи од провизии и надомести	4,713	3,807

B. Секторска анализа на приходите и расходите од провизии и надомести

	2008	2007
Приходи од провизии и надомести		
Население	5,104	4,204
	5,104	4,204
Расходи за провизии и надомести		
Банки	391	397
	391	397
Нето приходи од провизии и надомести	4,713	3,807

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 Декември 2008 и 2007
 (Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

7   Останати приходи од дејноста

	2008	2007
Приходи од наплата на сомнителни и спорни побарувања	868	592
Приходи од амортизација на донации (Белешка 19)	86	683
<u>Останати приходи</u>	<u>281</u>	<u>293</u>
	1,235	1,568

8   Расходи од оштетување, нето

	2008	2007
Расход / (приход) за годината, нето:		
Парични средства и парични еквиваленти (Белешка 12)	54	(100)
Кредити и побарувања од комитенти(Белешка 13)	5,369	2,258
<u>Останати побарувања(Белешка 16)</u>	<u>2</u>	<u>-</u>
	5,425	2,158

9   Трошоци за вработените

	2008	2007
Краткорочни користи за вработените		
- Нето плати	8,192	7,301
- Персонален данок и придонеси од плати	4,855	4,758
<u>- Останати надомести утврдени со закон</u>	<u>1,413</u>	<u>1,271</u>
	14,460	13,330

10   Останати расходи од дејноста

	2008	2007
Материјали и услуги	7,202	7,006
Административни и трошоци за маркетинг	2,412	2,607
Трошоци за кири	2,244	2,257
Премии за осигурување на депозитите	1,109	1,025
Семинари и усовршување	237	515
Останати даноци и придонеси	129	76
Премии за осигурување на имотот и на вработените	124	236
<u>Останато</u>	<u>190</u>	<u>239</u>
	13,647	13,961

11   Данок на добивка

	2008	2007
Тековен даночен трошок	718	1,013
	718	1,013

Усогласувањето на законскиот данок на добивка со данокот на добивка на Штедилницата применлив на ефективната добивка, е како што следи:

	2008	2007
<u>Добивка пред оданочување</u>	<u>4,176</u>	<u>5,548</u>
Данок по даночна стапка од 10% (2007: 12%)	417	666
 <i>Усогласување за:</i>		
<u>Неодбитни трошоци за даночни цели</u>	<u>301</u>	<u>347</u>
	718	1,013

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 Декември 2008 и 2007
 (Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

12   Парични средства и парични еквиваленти

	2008	2007
Парични средства во благајна	730	644
Сметка и депозити во НБРМ	4,082	3,804
Тековни сметки и трансакциски депозити кај домашни банки	9,489	7,087
Државни записи со кои може да се тргува на секундарниот пазар	13,680	11,989
Орочени депозити со период на достасување до три месеци	11,717	9,008
(Исправка на вредноста)	(234)	(180)
Вклучено во паричните средства и паричните еквиваленти за потребите на Извештајот за паричниот тек	39,464	32,352

	2008	2007
<i>Движење на исправката на вредноста</i>		
Состојба на 1 јануари	180	280
Исправка/(ослободување на исправката) на вредноста за год., нето (Белешка 8)	54	(100)
Состојба на 31 декември	234	180

Во ставката парични средства и парични еквиваленти вклучени се побарувања по основ на камата во износ од 25 илјади Денари (2007: 15 илјади Денари)

13   Кредити и побарувања од комитенти

A.   Структура на кредитите и побарувањата од комитенти според видот на должникот

	2008	2007		
	краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
Население				
Побарувања по главница				
- Потрошувачки кредити	14,986	196,393	19,059	202,508
- Други кредити	7,789	21,063	-	-
Побарувања врз основа на камати	2,445	-	2,142	-
Тековна доспеаност	98,032	(98,032)	109,309	(109,309)
	123,252	119,424	130,510	93,199
Намалено за: исправка на вредноста	(10,958)	(4,183)	(1,676)	(8,128)
	112,294	115,241	128,834	85,071

	2008	2007
<i>Движење на исправката на вредноста</i>		
Состојба на 1 јануари	9,804	7,578
Исправка/(ослободување на исправката) на вредноста за год., нето (Белешка 8)	5,369	2,258
Наплатени сомнителни и спорни камати	(759)	(482)
Пресметка на сомнителни и спорни камати	727	450
Состојба на 31 декември	15,141	9,804

B.   Структура на кредитите и побарувањата од комитенти според видот на обезбедувањето

	2008	2007
Парични депозити	7,990	5,834
Гаранции од физички лица	219,545	208,071
	227,535	213,905

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 Декември 2008 и 2007
 (Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

14 Нематеријални средства

На ден 31 декември 2008 година, нематеријалните средства во целост се состојат од капитализирани трошоци за набавка на компјутерски софтвер. Промените во евидентираната вредност за разгледуваните периоди е како што следи:

Набавна (проц.набавна) вредност

01 јануари 2007	633
Набавки во текот на годината	-
31 декември 2007 / 01 јануари 2008	633
Набавки во текот на годината	249
31 декември 2008	882

Акумулирана амортизација

На 01 јануари 2007	513
Амортизација за годината	54
На 31 декември 2007	567
Амортизација за годината	42
На 31 декември 2008	609

Нето евидентирана вредност

На 01 јануари 2008	66
На 31 декември 2008	273

15 Недвижности и опрема

	Транспортни средства	Мебел и канцелар. опрема	Останати средства	Вкупно
Набавна (проц.набавна) вредност				
01 јануари 2007	2,020	7,032	376	9,428
Набавки во текот на годината	-	547	33	580
Расходувања во текот на годината	-	(75)	-	(75)
31 декември 2007 / 01 јануари 2008	2,020	7,504	409	9,933
Набавки во текот на годината	-	587	7	594
Расходувања во текот на годината	-	(354)	-	(354)
31 декември 2008	2,020	7,737	416	10,173
Акумулирана амортизација				
На 01 јануари 2007	1,037	4,668	138	5,843
Амортизација за годината	407	1,112	39	1,558
Расходувања во текот на годината	-	(73)	-	(73)
31 декември 2007 / 01 јануари 2008	1,444	5,707	177	7,328
Амортизација за годината	407	811	41	1,259
Расходувања во текот на годината	-	(354)	-	(354)
На 31 декември 2008	1,851	6,164	218	8,233
Нето евидентирана вредност				
На 01 јануари 2008	576	1,797	232	2,605
На 31 декември 2008	169	1,573	198	1,940

Со состојба на 31 декември 2008 и 2007 година, сите недвижности и опрема се во сопственост на Штедилницата. Штедилницата нема оптоварувања врз недвижностите и опремата.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 Декември 2008 и 2007
 (Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

16 Останати побарувања

	2008	2007
Побарувања за данок на добивка	155	-
Материјали	64	121
Побарувања за провизии и надомести	25	12
<u>Останати побарувања</u>	<u>206</u>	<u>121</u>
	<u>450</u>	<u>254</u>
<u>(Исправка на вредноста)</u>	<u>(4)</u>	<u>(2)</u>
	446	252

	2008	2007
<i>Движење на исправката на вредноста</i>		
Состојба на 1 јануари	2	2
<u>Дополнителна резервација за год., нето (Белешка 8)</u>	<u>2</u>	<u>-</u>
Состојба на 31 декември	4	2

17 Депозити на комитенти

	2008	2007		
	краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
<i>Население</i>				
Депозити по видување	3,496	-	3,972	-
Орочени депозити	103,461	37,915	112,542	22,417
Ограничени депозити	5,557	11,589	4,745	10,831
Обврски врз основа на камати за депозити	1,413	-	1,206	-
<u>Тековна доспеаност</u>	<u>21,965</u>	<u>(21,965)</u>	<u>14,868</u>	<u>(14,868)</u>
	135,892	27,539	137,333	18,380

18 Обврски по кредити

A. Структура на обврските по кредити според видот на обврската и секторот на давателот

	2008	2007		
	краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
<i>Држава</i>				
Обврски по кредити	-	16,419	-	6,477
Обврски врз основа на камати	58	-	35	-
<i>Финансиски друштва, освен банки</i>	-	-	-	-
Обврски по кредити	-	164	-	502
Обврски врз основа на камати	1	-	2	-
<u>Тековна доспеаност</u>	<u>2,690</u>	<u>(2,690)</u>	<u>3,196</u>	<u>(3,196)</u>
	2,749	13,893	3,233	3,783

B. Обврски по кредити според кредитодавателот

	2008	2007		
	краткорочни	Долгорочни	краткорочни	долгорочни
<i>Домашни извори</i>				
МФ-ЗКДФ	58	16,419	35	6,477
Еуролизинг	1	164	2	502
<u>Тековна доспеаност</u>	<u>2,690</u>	<u>(2,690)</u>	<u>3,196</u>	<u>(3,196)</u>
Вкупно обврски по кредити	2,749	13,893	3,233	3,783

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 Декември 2008 и 2007
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

Обврски по кредити (продолжува)

На 29 декември 2003 година, Штедилницата склучи Договор за рамковен комисионен кредит во износ од Еур 200,000 со Инвестбанка ад, Скопје за пласман на средствата од кредитната линија на ИФАД - 2 за поддршка на земјоделието во Република Македонија (МФ-ЗКДФ), под следниве услови:

- Рок на враќање според кумулативните амортизациони планови,
- Камата од 1.3% годишно.

На 15 декември 2004 година, Штедилницата склучи Договор за набавка на возило по пат на лизинг со Еуролизинг дооел, Скопје (домашно лизинг Друштво). Вкупниот износ на лизингот според Договорот е Еур 14,387, од кој, главнина во износ од Еур 9,846 и камата - Еур 4,541. Согласно одредбите на Договорот, наемателот уплатил Еур 5,302, што претставува 35% учество, додека отплатата на преостанатата обврска ќе се изврши на 60 еднакви месечни рати од Еур 239.79, почнувајќи од 15 јануари 2005 година.

19   Донации

	2008	2007
Опрема	147	233
	147	233

На 28 Февруари 2003, Штедилницата склучила Договор за донација Бр. 0306 - 62/2 од 28 Февруари 2003 со WOCCU – World Council of Credit Unions Inc. Врз основа на соодветните одредби, донирана е канцелариска опрема, возило и ситен инвентар во вкупен износ од 7,156 илјади Денари, од кој канцелариска опрема и возило - во износ од 6,029 илјади Денари, и остатокот, во износ од 1,127 илјади Денари - како ситен инвентар. Износот на донираните средства е иницијално признат по нивните објективни вредности врз основа на проценката извршена од надворешен независен пројценител.

Движењето на донациите во текот на 2008 и 2007 година е како што следи:

	2008	2007
На 01 јануари	233	916
Амортизација на опрема (Белешка 7)	(86)	(472)
Амортизација на ситен инвентар (Белешка 7)	-	(211)
На 31 декември	147	233

20   Останати обврски

	2008	2007
Краткорочни обврски кон вработените	1,436	1,508
Обврски кон добавувачите	410	348
Обврски за данок на добивка	-	289
Останати обврски	108	46
	1,954	2,191

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 Декември 2008 и 2007
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

21 Потенцијални обврски

Судски спорови

Со состојба на 31 декември 2008 година не се евидентирани било какви резервирања од потенцијални загуби по основ на судски спорови. Раководството на Штедилницата редовно ги анализира можните ризици од загуби по основ на судски спорови и евентуални побарувања против Штедилницата кои би можеле да се појават во иднина. Иако резултатот од оваа проблематика не може секогаш со сигурност да се утврди, Раководството на Штедилницата верува дека истите нема да резултираат во материјално значајни обврски.

Даночен ризик

Финансиските извештаи и сметководствената евиденција на Штедилницата подлежат на даночна контрола од страна на даночните власти во периодот од 5 години по поднесувањето на даночниот извештај за финансиската година и можат да предизвикаат дополнителни даночни обврски. Според проценките на раководството на Штедилницата не постојат било какви дополнителни услови од кои можат да произлезат потенцијално материјално значајни обврски по овој основ.

Капитални обврски

Не се евидентирани капитални обврски на денот на билансирање кои не се веќе признати во финансиските извештаи.

GrantThornton

www.grant-thornton.com.mk